

Landskap: Småland Upptecknat av: Sten-Bertil Vide
Härad: Summerbo Adress: S. Esplanaden 17 c, Lund
Socken: Hallaryd Berättat av: Malilda Vide
Uppteckningsår: 1946 Född år 1881 i Hallaryd

Uppteckningen rör Anders Hansson i Vägla.

[Anders var född i Hallaryd den 10/11 1817 och dog 21/12 1902.

Han var bonde, men gjorde sig känd som en fram-
stående naturtäckare. Många trodde, att han kunde
holla, och många historier berättas om honom.

Följande är huvudsakligen avsett att ge förklaring
på en del, som kan synes "gundomligt".]

M. 10098:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kyrkoherde Palugren i Nottbäck
var ofta på besök hos kyrkoherde Prinzell
i Halland. Palugren var känd för att
kunna mer än andra, bl. a. hypnotisera.

Han besökte en gång Anders Hansson (som
ej kände honom). Samtalet kom in på
svarkonster och liknande, och Palugren
frågade A.H., om han inte ansåg, att det
var synd att använda sig av sådant.

"Ja," sade A.H., "kanske är det synd. Om så
är, så vet väl herrn bättre än jag, vad
som är synd. Men är det så man kan hjälpa
en människa, så är det både ens rättighet
och skyldighet. — (A.H. hade på ett eller
annat sätt föreslutt, att Palugren var en
lärd man.)

M. 10098:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Hallands prästgård var
vattent i brunnen mycket dåligt. De de två
föresjände prästerna dött av urinstämning, så
trodde kyrkoherde Prinzell, att kanske
vattent orsakat sjukdomen. Prinzell bad
då Udda Pella Soren (mettelarens fader) att
denne skulle fråga Peder Hansson om han
visste, var man skulle få gott vattent
A H gav följande besked: "Till vänster om gen-
vägen över dillån slår en stubbe, och där
behöver de bara hacka en håla för att
komma till friskt vattent. Vattent står
uppi i ytan där. Man skall bara ha ögonen
med sig, så säger allting sig självt." (Met-
telat som exempel på A H-s vakna blick
för allt i naturen.)

M. 10098:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En bonde i Stallabökes by
i Hallands socken hade en gris, som var
sjuk. Då ingenting hjälpte, så sade bondens
hustru till mannen att gå till Anders Hans-
son. Mannen svarade då: "Vad skulle det
vara bra för. Den gubben, han kan väl
ingenting." Gammnan övertalade honom
emellertid, och han gick till P.H. Jansen
han humnit framföra sitt ärende, sade
P.H.: "Ja, du tror ju inte jag kan någon-
ting, men det skall jag i alla fall säga
dig, att hade du gett grisen mer svina-
droppar, så hade han dött. Men om du
ger honom ett kvarter brännvin, så
kanske han klarar sig."

Denna händelse har P.H.
själv för meddelarens fader förklarad på

Skriv endast på denna sida!

M.10098:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

följande sätt: " Jag visste, att gubben brukade säga, att jag ingenting kan, och det sade jag till honom. Att det var en gris, som han sökte mig för, det begrep jag genast, för han luktade inte annat än svinadroppar (= dyvelstråk). När detta tydligen inte hade hjälpt, så trodde jag, att grisen hade fått lunginflammation, och mot det brukar brännvin vara bra. Grisen blev bry, och nu tror gubben, att jag kan trolla."

En gubbe hade drunknat i Vestlungasjön i Viseltofta. Man draggade, men kunde inte finna honom. Då sände man bud till Anders Hansson och bad honom komma. A.H. ville först inte, men

M. 10098:5.

slutligen följde han med. Då han kom fram till sjön, tillade han först en skund ut över den, och så gav han anvisning om, var man borde dragga, och det drojdes inte länge, förrän man funnit liket just där Pöhl sagt.

Någon delia har Pöhl förklar-
rat för meddelarens fader. Då Pöhl kom fram till sjön, så såg han, att ett par korpar singlade fram och tillbaka över en viss plats i sjön. Pöhl insåg, att där borde finnas något ätbart för korparna, och därför var det högst broligt, att den omkomne fanns där. "Men genast sade man", slutade Pöhl, "att jag kunde brola. Men vem som helst skulle ha kunnat brola lika bra, om de bara försökt, vad korparna talade om.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

M. 10098:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En tjur hade slutit en häst
här i trakten. På ett ställe i Markaryd för-
hörde han sig angående vägen. Efter en stund
kom han tillbaka, och även nu frågade han
om vägen. Han synades då i sömmarna och
blev avstojad.

På kvällen hade den beslutne
besökt Anders Hansson och bitt om hjälpen att
gå lag på tjuren. P.H. hade bara sagt
något om att "sådana kunna ta fel på
vägen de också," men nu trodde man, att
P.H. genom bollereri hade fått tjuren att
gåra vilse.

Överhuvud talade P.H. ofta
i halva eller dunkla meningar, vilka kunde
tydas hur som helst.

M. 10098:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En frarydsbo skulle hämta varor i Osley åt en handlare. På hemvägen åkte han förbi Anders Hanssons gård i Vägla, och sedan passerade han Udda Pelles (= Per Uddessons, smittelarans farfaders) gård i Vägla.

Frarydsbon såg Udda Pelles sitta, som gick i skogen. Han släck son och lade upp den på lasset och täckte över med granris.

Senare kom en bekant till honom på vägen, och då denne påpekade, att lasset var stort, så sade fiven: Ja, det börjar nog regna, så jag täckte över varorna. Det är mystiskt varor den här gången.

Anders Hansson, som var sväger till den beslutne, sporde, att son var borta.

Efter en kort tid kom frarydsbon till A. H. och frågade, vad han skulle

M. 10098:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

göra med sin otte, som blivit sjuk. A.H., som
ofte stod utmed vägen och harkade granris
eller högg ved och såg alla, som körde förbi,
mistänkte Trarydsbon för stölden, sade
(ej direkt, men ungefär): "Det är väl inte ont
att veta, för han fördrag sig på Udda Pelle
so." Då han såg, hur Trarydsbon reagerade,
fortsatte han: "Det är bäst, att du gör
upp med honom med det snaraste."

Trarydsbon gick så till Udda
Pelle. Denne var ute, men då han kom
in, gingo båda in i en kammare. Det blev
ett farligt liv i kammaren. Trarydsbon
gick strykt. Men ordan klarades affären
upp.

Vid värplöjningen nästa
år fann Trarydsbons granne griskvundet

M. 10098:9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som givnen grävt var i hans åker. Det
var lätt att känna igen, ty det var
ringat med tre mässingsringar.

Anders Hansson brukade sitta uppe
nästan hela nätterna. Många, som sökte
honom på nätterna, fick därför den upp-
fattningen, att han i förväg visste, att
de skulle komma, och att han satt och
väntade på dem.

En gång, då meddelaren var
liten och var på besök hos Anders Hansson,
var hans hustru arg och skände på honom.
Det svarade henne inte, utan sade blott till
meddelaren: "Skatan sitter på taket. Hon pratar bra
mycket, om man bara begreper vad hon sade"